

Sygn. akt VI Ga 370/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Barbara Frankowska

SO Beata Hass-Kloc (spraw.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Zawilo

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) Spółki z o. o. w D.

przeciwko: (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 13 czerwca 2014 r., sygn. akt V GC 429/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda (...) Spółka z o.o. w D. kwotę 1.600 zł (jeden tysiąc sześćset złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 2 marca 2012 r. do dnia zapłaty,

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 237,52 zł (dwieście trzydzieści siedem złotych 52/100) tytułem kosztów procesu,

2. oddala apelację w pozostałym zakresie,

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 156,75 zł (sto pięćdziesiąt sześć złotych 75/100) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI Ga 370/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 24 września 2015 r.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 czerwca 2014r , sygn. akt

V GC 429/14 Sąd Rejonowy w Rzeszowie oddalił powództwo złożone przez powoda: (...) Sp. z o.o. w D. przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W. o zapłatę kwoty 2.550,00 w pkt. I ; zaś w pkt. II zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 617,00 zł tytułem kosztów procesu.

W uzasadnieniu powyższego Sąd ten wskazał ,że niespornym w sprawie było, iż w dniu 9.01.2012 r. doszło do uszkodzenia pojazdu O. (...), będącego własnością M. J. i w tymże dniu poszkodowany podpisał ze spółką (...) sp. Z o.o. w D. umowę najmu pojazdu zastępczego N. (...) oraz umowę cesji wierzytelności przysługującą mu z tytułu OC sprawcy szkody celem zaspokojenia wierzytelności cesjonariusza z tytułu wynajęcia pojazdu zastępczego, zatankowanego do pełna; a w umowie najmu strony ustaliły stawkę 160,00 zł za dobę, gdzie po upływie terminu umowy najemca zobowiązał się zwrócić samochód zatankowany do pełna, a umowa została zawarta na okres rozliczenia szkody; ponadto również to, iż poszkodowany wynajął pojazd zastępczy na okres 9.01.2012 r. – 24.01.2012 r zaś uszkodzony pojazd nie nadawał się do eksploatacji i został zakwalifikowany jako szkoda całkowita.

W ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy podał ,że poszkodowany M. J. samochód oddał na złom, a wykorzystywał go przed kolizją dojeżdżając co 2-3 dni do miejsca pracy w R., jak również codziennie w celu dojazdu do serwisu oraz sklepu , pracując jako programista i serwisant urządzeń. Ponadto pojazd ten wykorzystywał na bieżące zakupy. Jedno dziecko miało kłopoty z barkiem , drugie było alergikiem dlatego musiał stale mieć we własnej dyspozycji samochód, a nie dysponował po uszkodzeniu własnego innym samochodem zastępczym. Ponadto dzieci odwoził do przedszkola i żłobka ,a pracę świadczył od poniedziałku do piątku w godzinach od 08:00 do 16:00 , jak również obsługę serwisową po godzinach.

W dalszej kolejności wskazał , iż w dniu 25.01.2012 r. powód wystosował do pozwanego pismo z roszczeniem o zwrot kosztów najmu , które zostało doręczone pozwanemu w dniu 31.01.2012r.

Następnie odniósł się do dowodów zgromadzonych w sprawie.

W rozważaniach prawnych podał ,że powód wykazał swą legitymację czynną w dochodzeniu odszkodowania z tytułu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego na mocy ważnie zawartej umowy cesji wierzytelności, jak również ważnie zawartej między poszkodowanym, a powodem umowy najmu pojazdu zastępczego.

Sąd Rejonowy stwierdził następnie ,że powód nie wykazał tzw. adekwatnego związku przyczynowego w zakresie konieczności i celowości wynajmu pojazdu zastępczego przez poszkodowanego, tzn. nawet nie uzasadnił , jak również nie udowodnił żadnymi środkami dowodowymi, dlaczego najem był konieczny i celowy do dnia 24.01.2012 r. Wskazał ,że w treści umowy najmu strony postanowiły, iż najem następuje na okres rozliczenia szkody, niemniej nie wiadomym było, co miały na myśli w tym określeniu, a ponadto zabrakło w sprawie twierdzeń i dowodów strony powodowej, czy i kiedy poszkodowany, bądź też powód, otrzymali decyzję ubezpieczyciela o kwalifikacji szkody jako całkowitej, czy i kiedy poszkodowany, bądź też powód , jako jego pełnomocnik otrzymał odszkodowanie z tytułu tej szkody całkowitej, czy poszkodowany miał możliwość wcześniejszego nabycia pojazdu w zamian za zniszczony, przeznaczony do kasacji, kiedy oddał zniszczony samochód do kasacji i czy otrzymał z tego tytułu środki pieniężne. Wszystkie te okoliczności winny zostać wskazane przez powoda w toku procesu, jak również udowodnione stosownymi środkami dowodowymi z uwagi na zarzut pozwanego, zgłoszony w uzasadnieniu sprzeciwu, iż refundacja kosztów najmu nie może odbywać się za dowolny okres, który to okres musi być konieczny i celowy .

Ponadto Sąd ten podał ,że należy przyznać rację powodowi, ale jedynie w tej części, gdzie twierdził, iż poszkodowany nie musiał poszukiwać firmy wynajmującej pojazd zastępczy ze stawką najniższą, czy też tzw. uśrednioną. Tzw. „automatyczne obcinanie stawki” przez ubezpieczycieli, czy następnie sąd do tzw. stawki średniej nie kompensowałyby szkody. Niemniej musiał poszkodowany, w ocenie Sądu Rejonowego, wykazać, że ta stawka, po której wynajął pojazd zastępczy, mieściła się w granicach stawek rynkowych, co nie oznacza , że nie mogła od nich nieznacznie odbiegać. Innymi słowy to powód powinien był w tym procesie zaprezentować sądowi stosownymi środkami dowodowymi stawki analogicznej klasy pojazdów, co uszkodzony, obowiązujące w firmach konkurencyjnych po to, by sąd ten miał możliwość ocenić stawkę powoda jako pozostającą w granicach stawek rynkowych, bo tylko taka stawka mieściła się

w definicji szkody pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym w wyżej przedstawionym wywodzie (por. SN CZP 32/03).

Na koniec Sąd Rejonowy odniósł się do zarzutu pozwanego w zakresie odsetek, przyjmując , iż powód prawidłowo z zachowaniem terminu ustawowego z art. 14 Ustawy ubezpieczeniowej (30 dni od daty powiadomienia o szkodzie z tytułu najmu pojazdu) dochodził odsetek ustawowych.

W konkluzji Sąd I instancji stwierdził , że z uwagi na niewykazanie przez powoda adekwatnego związku przyczynowego między zdarzeniem wyrządzającym szkodę, a szkodą w postaci kosztów najmu , jak również związanej z tym normalnym związkiem przyczynowym wysokości szkody powództwo podlegało oddaleniu w całości.

O kosztach sąd orzekł na podstawie art. 108 w zw. z art. 98 § 1 i § 3 kpc.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył apelacją powód zarzucając mu naruszenie przepisów

1.prawa materialnego tj.

-art. 361 kc poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na nieuwzględnieniu powództwa poprzez przyjęcie , iż koszty najmu pojazdu zastępczego w tym stawka najmu nie były konieczne i celowe i nie pozostające w adekwatnym związku przyczynowym z powstałą szkodą i nie będącego normalnym następstwem szkody;

- art. 822 kc poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie , czego skutkiem pozwany był zwolniony z obowiązku zapłaty odszkodowania mimo , iż ponosił odpowiedzialność gwarancyjną za sprawcę szkody w ramach obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych;

2.oraz przepisów postępowania tj

- art. 6 kc i 232 kpc poprzez naruszenie reguł dotyczących rozłożenia ciężaru dowodu i uznanie ,że to na powodzie spoczywa powinność wykazania, że zastosowana stawka czynszu najmu odpowiada stawkom rynkowym i pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem z którego szkoda wynikła;

- art. 230 kpc poprzez jego niezastosowanie polegające na nieuznaniu za przyznane przez pozwanego faktów przytoczonych w pozwie dotyczących przebiegu i czasu trwania postępowania likwidacyjnego pozwalających uznać za zasadny i konieczny czas trwania najmu pojazdu zastępczego w wymiarze wskazanym w pozwie pomimo ,że pozwany nie wypowiedział się co do tych okoliczności faktycznych , a w szczególności im nie zaprzeczył.

Opierając się na tych podstawach wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenia kosztów procesu za I instancję i za postępowanie apelacyjne.

W uzasadnieniu wniesionej apelacji powód podał argumenty, okoliczności i orzeczenia Sądu Najwyższego i Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie , które w jego ocenie przemawiają za uwzględnieniem apelacji.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Zarzuty apelacji należy uznać za częściowo uzasadnione.

Na wstępie należy zaznaczyć ,że ma rację powód , iż mógł zgodnie z określoną w art. 361 § 2 k.c. zasadą pełnej rekompensaty poniesionej szkody żądać od pozwanego – ubezpieczyciela sprawy, odszkodowania obejmującego również koszt najmu pojazdu zastępczego.

Ponadto należy mieć na uwadze, że postulat pełnego odszkodowania przemawia więc za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych, potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożliwością korzystania z niego wskutek zniszczenia. Z zastrzeżeniem jednak, że

najem uzasadniony jest jedynie za okres między dniem zniszczenia ,a dniem w którym poszkodowany może nabyć analogiczny pojazd, nie dłuższy niż za czas do zapłaty odszkodowania,

a w przypadku naprawy samochodu za okres konieczny i niezbędny do naprawy pojazdu(tak też SN w wyroku z 5.11.2004 r., II CK 494,03, Biuletyn SN 2005/3/11 oraz LEX 145121).

Ponadto nie można pominąć, że wysokość kosztów wynajęcia pojazdu zastępczego należy oceniać zawsze na tle konkretnego stanu faktycznego.(por. wyrok SN z dnia 16.05.2002r, V CKN 1273/00, niepubl., uzasadnienie wyroku SN z dnia 20.02.2002r , niepubl.)

Należy również zauważyć, że za szkodę można uznać tylko koszty niezbędne, rzeczywiście poniesione przez poszkodowanego, którego obciąża ciężar dowodu wysokości szkody. Poza tym termin wydatków koniecznych oznacza przy tym wydatek niezbędny dla korzystania z innego pojazdu w takim zakresie , w jakim poszkodowany korzystałby z własnego środka lokomocji , gdyby mu szkody nie wyrządzono. (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 8.09.2004r , IV CK 672/ 03).

Wskazać przy tym należy, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego nie służącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego, nie jest ona uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17.11.2011 r. sygn. III CZP 5/11).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy zgodzić się z skarżącym , iż już w pozwie podał on fakty dotyczące zgłoszenia szkody w dniu 09.01.2012r, oględzin pojazdu w dniu 11.01.2012r oraz poinformowania poszkodowanego w dniu 18.01.2012r ,że naprawa pojazdu jest ekonomicznie nieopłacalna i szkoda została zakwalifikowana jako szkoda całkowita; a także wynajmu pojazdu zastępczego od dnia 09.01.2012r . Pozwany w złożonym od nakazu zapłaty sprzeciwie tym konkretnym okolicznościom nie zaprzeczył i się co do nich nie wypowiedział. Pozwany jako profesjonalista, w ocenie Sądu Okręgowego zna i rozumie zasady jakie obowiązują w toku likwidacji szkody,

w tym uznania lub nie kosztów pojazdu zastępczego ; szczególnie ,że już w jego toku znał rozmiar i wysokość kosztów jakie z tego tytułu żądał powód (k- 10-13).

Powód zaoferował dowody m.in. z zeznań świadka i powoda ,które wykazały konieczność najmu pojazdu zastępczego , ale w ocenie Sądu Okręgowego tylko za okres od 09.01.2012r do 18.01.2012r. tj. od dnia zaistnienia szkody do dnia poinformowania poszkodowanego o rozliczeniu szkody jako szkody całkowitej ; szczególnie , że bezspornym była o niemożność korzystania z uszkodzonego pojazdu w/w okresie.

Powód nie zaoferował Sądowi I instancji żadnego dowodu – w sytuacji gdy pozwany kwestionował faktyczny czas trwania najmu pojazdu zastępczego przez poszkodowanego w okresie określonym w pozwie na wykazanie konieczności najmu pojazdu zastępczego poza w/w okresie.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał ,iż zasadny i wykazany jest okres najmu pojazdu zastępczego za okres od 09.01.2012r do 18.01.2012r i za stawkę określoną w pozwie , albowiem powód podał , że poszkodowany wynajął pojazd klasy niższej (klasa C) niż uszkodzony (klasa D) (k- 76); zaś co do wysokości stawki najmu to należy wyjść od tego – co również podniósł Sąd Rejonowy - że nie można wymagać od poszkodowanego ,aby poszukiwał zakładu, który wynajmuje pojazdy zastępcze w najniższych stawkach na danym rynku lokalnym tylko dlatego ,że ubezpieczyciel sprawy szkody odmówi wypłaty odszkodowania z uwzględnieniem stawek , które według niego są reprezentatywne dla danego rynku lokalnego . Należy podnieść ,że są to stawki cenowe którymi posługuje się dany podmiot wynajmujący pojazdy i nie ma przy tym znaczenia fakt ,że ceny te odbiegają od średnich cen dla określonych kategorii pojazdów na danym rynku lokalnym. Jeżeli nie kwestionuje się prawa dla poszkodowanego wyboru firmy wynajmującej pojazdy zastępcze to miarodajne winny być ceny stosowane przez tą właśnie firmę. Przyjęcie stawek cen

średnich dla określenia wysokości przysługującego poszkodowanemu odszkodowania niezależnie od samej metody jej wyliczenia, która może być zróżnicowana nie kompensowałoby poniesionej przez poszkodowanego szkody gdyby stawki cenowe przyjęte w firmie w której wynająłby pojazd zastępczy były wyższe od przeciętnych. W związku tym można przyjąć, że bez znaczenia pozostaje okoliczność, że na lokalnym rynku działają firmy które stosują inne (wyższe lub niższe stawki cenowe) za godzinę / dobę wynajmu pojazdu zastępczego. Poza tym nie można wymagać od osoby poszkodowanej, aby znała stawki cenowe firm wynajmujące pojazdy nawet na tzw. rynku lokalnym. Stawki cenowe zastosowane przez firmę wynajmującą pojazdy zastępcze należałoby uznać za niewłaściwe jedynie w sytuacji gdyby firma np. w celu zawyżenia wysokości odszkodowania zastosowała stawkę wyższą, niż normalnie stosuje wobec pozostałych klientów. Należy podkreślić, że taka firma działa na wolnym rynku i ceny może kształtować prawie w dowolny sposób i żaden podmiot nie ma możliwości ingerencji w stawki cenowe jakie stosuje. Pozwany może je kwestionować jeżeli udowodni, że stawki cenowe jakie zostały w tym konkretnym przypadku zastosowane są wyższe niż zwykle taka firma stosuje lub, że ich wysokość doprowadziła do powiększenia rozmiarów szkody- czego w niniejszym postępowaniu nie uczynił.

Biorąc pod uwagę naprowadzone wyżej okoliczności Sąd Okręgowy – na podstawie art. 386 par 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok uwzględniając powództwo w części (10 dni najmu od 09.01.2012r do 18.01.2012r x 160 zł stawka czynszu najmu to 1600,00 zł) po myśli art. 361par 2 kc, 363 kc i 822 kc orzekając o odsetkach na podstawie art. 817 kc i 481 par 1 kc, a oddalając je tym samym w pozostałym zakresie.

Konsekwencją powyższego było oddalenie apelacji w dalszej części na zasadzie art. 385 kpc.

W przedmiocie kosztów sądowych za I i II instancję orzeczono po myśli art. 100 kpc i 108 kpc.